

Nr 134.

Av herrar **Rahmn** och **Sjödahl**, om *höjning av arvodet till lärare i fortsättningsskola och ersättningsskola.*

Arvodet åt lärare i fortsättningsskola har under en följd av år till och med budgetåret 1932—1933 varit fastställt att utgå med minst 2 kronor 50 öre för undervisningstimme i fortsättningsskola och minst 1 krona 50 öre för undervisningstimme i ersättningsskola, dock att arvodet för manlig eller kvinnlig slöjd utgjort för undervisningstimme i fortsättningsskola minst 1 krona 75 öre och för undervisningstimme i ersättningsskola minst 1 krona 25 öre samt arvodet för undervisning i hushållsgöromål i fortsättningsskola minst 2 kronor för undervisningstimme, ävensom att för undervisning i ämnet arbetskunskap, i den mån undervisningen i kvinnlig slöjd och hushållsgöromål inte inginge däri, till lärare, som förklarats därtill berättigad, arvodet skulle utgå med minst 3 kronor för undervisningstimme. Statsbidrag till avlönande av dessa lärare skulle utgå med belopp, som svarade mot minimiarvodena.

I proposition till 1933 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t viss nedsättning i dessa arvoden, vilket förslag även vann riksdagens bifall. Departementschefen motiverade Kungl. Maj:ts förslag med följande: »De statsfinansiella förhållandena föranleda mig att på de av granskningsnämnden och statskontoret anförda skälen tillstyrka viss nedsättning i nu utgående arvoden till ifrågavarande lärare.»

Granskningsnämndens förslag till besparingar voro orsakade av nödvändigheten att på grund av ekonomisk kris nedbringa statens utgifter. Dess förslag att åstadkomma besparingar genom nedsättning av arvoden för undervisning i fortsättningsskola avstyrktes av skolöverstyrelsen, som bland annat anförde: »Överstyrelsen erinrar, att de nu utgående arvoden för undervisning i fortsättningsskola, med undantag för undervisning i hushållsgöromål och slöjd samt i ersättningsskola, föreslogs redan av Kungl. Maj:t den 3 november 1916 tillkallade sakkunniga. De sakkunniga motiverade sitt förslag uteslutande därmed, att arvoden för undervisning i fortsättningsskola borde bestämmas med hänsyn till avlönarna för folkskolans lärare, dock så att lektionerna i fortsättningsskolan, vilka ställde avsevärt större anspråk på lärarna än lektionerna i folkskolan, borde avlönas högre.

Med uttryckligt godkännande av vad sakkunniga anfört icke blott beträffande arvodenas storlek utan även rörande de grundsatser, enligt vilka de borde bestämmas, hemställde Kungl. Maj:t hos 1918 års lagtima riksdag, att arvoden för lärare vid fortsättningsskolorna måtte fastställas och utgå

för timme med 3 kronor vid undervisning i arbetskunskap och 2 kronor 50 öre för annan undervisning i fortsättningsskola. För undervisning i hushållsgöromål och slöjd föreslogos bestämmelser att gälla i avvaktan på nya avlöningsbestämmelser rörande undervisning i dessa ämnen vid folkskola och vissa andra skolor. Arvodet för undervisning i ersättningsskola föreslogs utgå med 1 krona 50 öre per timme.

Riksdagen biföll i allt Kungl. Maj:ts hemställan. I sin skrivelse härom framhöll riksdagen, att det under frågans föregående behandling rätt stor enighet därom, att arvodet för lärarna vid fortsättningsskolorna borde ställas i ett visst förhållande till folkskollärarnas avlöning. Därvid hade i enlighet med vad som fastställdes redan år 1877, då arvode till lärare i fortsättningsskolor först bestämdes, gjorts gällande, att undervisningen i fortsättningsskolan borde betalas något högre än undervisningen i folkskolan. Även departementschefen hade uttryckligen anslutit sig till denna grundsats. Riksdagen uttalade sin förväntan, att arvodet för undervisning i slöjd och hushållsgöromål snarast möjligt skulle erhålla en mera definitiv lösning, samt förklarade sig i övrigt icke hava funnit anledning att göra någon erinran mot Kungl. Maj:ts förslag rörande avlöningen åt lärarna i de obligatoriska fortsättningsskolorna.

Enligt överstyrelsens mening gjorde sig således icke dyrtidssynpunkter gällande, då 1918 års riksdag fastställde arvoden för lärare vid fortsättningsskolan, utan bestämde riksdagen dessa arvoden med hänsyn till avlöningen för lärare vid folkskolan och under godkännande av grundsatsen, att för undervisningen i fortsättningsskolan borde utgå högre ersättning än för undervisningen i folkskolan.

Genom den från och med år 1919 tillämpade löneregleringen för folkskolans lärare och det från och med år 1920 till nämnda lärare utgående dyrtidstillägget blev emellertid förhållandet mellan avlöningarna för undervisning i folkskola och i fortsättningsskola helt omkastat. Detta föranledde Kungl. Maj:t att för 1921 års riksdag framlägga förslag om 1 kronas arvodeshöjning per timme för lärare vid fortsättningsskola. Riksdagen beviljade en löneförhöjning av i allmänhet 50 öre för timme, vilken förhöjning utgick till den 1 juli 1924, då den i samband med dyrtidstilläggets starka nedgång och på grund av det finansiella läget indrogs.»

På grund av de ekonomiska förhållandena biträdde 1933 års riksdag Kungl. Maj:ts förslag, vadan arvodena utom vad beträffar arvodet för lärare i hushållsgöromål genomgående nedsattes.

Skolöverstyrelsens ovan återgivna yttrande ger vid handen att de förutvarande arvodena av riksdagen ansetts skäliga och önskvärda för här ifrågasvarande undervisning. Då statens finanser nu måste betecknas som goda och tillåtit ett återställande på andra områden av tillfälligt vidtagna besparingsåtgärder, torde tidpunkten vara inne för ett återställande även av här ifrågasvarande arvoden.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte fastställa arvudet till lärare i fortsättnings- och ersättningsskolor till de belopp för undervisningstimme, som voro gällande, då 1933 års riksdag genomförde viss nedsättning i dessa arvoden, samt

att riksdagen vid ett bifall till detta yrkande måtte besluta den därav betingade höjningen av det ordinarie förslagsanslaget till avlönande av lärare vid fortsättningsskolor.

Stockholm den 22 januari 1936.

Gösta Rahmn.

Edg. Sjödahl.

